Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7 | 14 ՄԱՐՏ 1899 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԷԼԷԿՅԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապր Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه یومی سورهانطاغ غزته سی
اداره خانه سی
باب عالی جاده سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛ւ և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ղրշ. 75
6 » » 40

ԳՈՒՄԱՐՈՒՆԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ յանձնուածը մէկ վրայ
12 ամիսը ղրշ. 100
6 » » 54

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ յանձնուածը մէկ վրայ
12 ամիսը ֆր. 22
6 » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի յանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՉՔՕՍԱՆՔԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գինեգործ մը որ իր կեանքի բազմաթիւ փորձառութիւններովը արհեստին բոլոր գաղտնիքներուն վերահասու եղած էր, մահուան անկողնին շուրջ կը կանչէ իր զաւակները, անոնց հաղորդելու համար այդ բոլորը, որպէսզի անոնք ալ անգամ մը արհեստին գաղանիքներուն տէրը դարձած, իր մահուընէն վերջը ա՛լ կարող ըլլան իր սկսած գործը շարունակելու։ Պատմելէ վերջ թէ ինչը ի՛նչ տեսակ դժուարութիւններու հանդիպած էր իր ձեռնարկածը լ գլուխ հանելու համար, ցած ձայնով ըսելէ վերջ թէ որո՞նք էին իր յաջողութեան գաղտնիքները, կարեւոր կը դատէր նաեւ իր արհեստին պատկանող քանի մը բացատրութիւններ տալ։ Կ'ըսէր թէ ի՛նչպէս զանազան նիւթերէ, տեսակ մը փայտէ, ինձաղբէն, շաքարեղեգէն և այլն կարելի է գինի հանել։ ու վերջապէս գերագոյն գաղտնիք մը հաղորդելու ձեւերը կ'առնէր, ձայնին ալ աւելի խորհրդաւոր շեշտ մը տալով, ուրկէ տղաքը բնազդաբար դէպ ի իրենց հայրը կը հակէին լսելու համար անոր ըսելիքը։

Մահամերձ ծերունին, այս ընդհանուր հանդիսաւորութեան մէջ, իրրեւ գերագոյն գաղտնիքը իր արհեստին, կը յայտնէր թէ...խաղողէն ալ կարելի է գինի չինել։

Գինեգործը արհեստը ի գործ դրած միջոցին այնքան վարժուած էր խորդախեակ գինիները իր յաճախորդներուն քշելու դէմ իրեն համար արհեստին պատկանող բացառիկ գաղտնիք մը դարձած էր խաղողէն ալ գինի չինելը։

Ամէն անգամ կը յիշեմ այս պատմութիւնը, երբ կը տեսնեմ մեր միջավայրին մէջ տիրող ընդհանուր անկարողութիւն մը աշխատելու համար։ Ամէն կողմէ կը շեշտուի յաւատեւութեան պակասը մեր աշխատութիւններուն մէջ, և յաճախ նոյն իսկ ընկերային ախտաբանութեան պատկանող սարսռալուծումներ կ'ըլլան, իւ վերհանելու համար այն բոլոր պատճառները որոնց հետեւանքով մեր տոհմին մէջ յաւատեւ ու կուռ կերպով աշխատողները չեն արտադրուիր։ Կան ըսողներ թէ մեր տոհմը դանդաղ է, և աշխատելու հաճոյքը չի հրապուրեր զինքը. կան ուրիշներ որոնք կը պնդեն թէ մեր դաստիարակութեան պակասն է, ըստ թէ մեր մէջ դիմացկուն աշխատաւորներ յաւակ չեն գար։ Ձեն պակսիրնաեւ կարծողներ ալ թէ մեր տոհմը բնութենէն արդէն բնազանական դաղափարներով օժտուած, ըմբռնած է կեանքի ունայնութիւնը և բախտին ալ ամենակարող դերը, և երբեք եռեւեռ չէ դժուարութիւնները մանաւանդ աշխատութեամբ հարթելու, ձգելով որ չատ բան ինքն իրմէն, բնականօրէն կարգադրուի։ Ու մեր թարքերու այս բոլոր սարսռալուծողները կը նրմանին ինձ համար այն գինեպանին, որ իր արհեստին իրը գերագոյն գաղանիք կը հաղորդեր թէ խաղողէն ալ կարելի է գինի չինել։

Ինծի համար չափազիտական բացարձակ ճշմարտութիւն մըն է թէ լաւ աշխատելու համար պէտք է նախապէս լաւ զբօսնած ըլլալ։ Ամէն առտ կը հռչակեմ այսօր Անկլօ-Սաքսոն ցեղին ձեռնարկատիրոջ ոգին ու աշխատանքի այն յատուկ տոկունութիւնը զոր Անկլօ-Սաքսոն մը իր ձեռնարկներուն մէջ կը դնէ։ Ինծի համար բոլորովին պարզուած է այդ գաղանիքը ըսելս հետեւեալ գիտեմ թէ ամէնէն լաւ զբօսնող ցեղը անկլօ-սաքսոն ցեղն է, և այսօր բոլոր եւրոպական լեզուներն ալ Sport բառը անգլիերէնին կը պարտին, և եթէ մեր բարքերը նորէին, չատնոյ մենք ալ որպէզրած պիտի ըլլայինք մեր բառարանին մէջ «էտդ բայսարութիւնը»։ Տոքթ. Թալպոթի այն հովանաւորը զոր Աբբա մեր չարաթ օրուան խմբագրականին մէջ այնքան կարեւոր կերպով ի վեր հանեց, անդամ մըն ալ կը շեշտէ ինձ համար այն անհատն կարեւորութիւնը զոր անկլօ-սաքսոն ցեղը զբօսանքին կու տայ։

Մեր միջավայրին մէջ հանդիպած եմ շատերու, որոնք կը դանգատին թէ կարող չեն տեւական և արդիւնաւոր կերպով աշխատիլ. ու այս դանգատը այնպիսիներու կողմէ, որոնք մեր վիլայեթներն, մեր հրապարակին իրը ամէնէն ձեռներէցները, ամէնէն կարողները ճանչցուած են։

Մեր հասարակութիւնը արդէն կենցաղագիտութիւն մը չունի. այն գիտութիւնը որով ժողովուրդ մը կամ անհատ մը առօրեայ կեանքի օրակարգին մէջ օրուան 24 ժամերը բանաւոր կերպով բաժնուած ըլլան արդիւնաւորող աշխատութեան, կազդուրող զբօսանքի և ֆիզիքական հանգստութեան միջեւ։

Մենէ շատերը խստամբեր աշխատանքներու ենթարկած են իրենց կեանքը, առանց զբօսանքի կազդուրիչ չունչին։ Ա.յսպիսիներու աշխատանքին կը պակսի վառվռունութիւնը, յղացումը, անիկա լոկ նիւթական, երկար տեւնէ ի վեր ձեւակերպուած աշխատութիւն մը ըլլալով. ու մեր բոլորը գործերնուն վրայ նոր գաղափարի մը իւրացումը դառնալու, յաճախ նիւթական տաժանելի աշխատութեան մը վատուժ արտադրութիւնը միայն կը մնան։ Կան անդին ուրիշներ ալ որոնք զբօսանքին ճիշդ հակառակ ըմբռնման ոհերն են. իրենց օրերը ծոյլ ու եղկ հայեցողութիւններու մէջ անցնելով, անկարող են որ և է ձեռնարկի մը կամ իրենց կամքին տէրը մնալու։

Առողջ կերպով ըմբռնուած զբօսանքը, այն որ, հակառակ դարաւվերջիկ յափրացածներու կարծածին, կեանքի հոգեբէն փախուստ տալու տեղը (échappatoire) չէ, այն որ գոհ ու ձեռներէց կ'ընէ մարդս, պէտք է բոլոր չանքերը ընենք կամայ կամայ մեր բարքերուն մէջ ալ մտցնելու։ Համոզուած եմ որ անիկա կարող պիտի ըլլար մեր ժողովուրդին դոց նկարագիրը փոխել, գինքը զուարթ ու կայտառ ընելով։

Զբօսանքի ընկերական անհուն նշանակութիւնը դպրոցներու մէջ ալ չէ ըմբռնուած բնաւ, ընդհակառակը զբօսանք անուան տակ տաւիթը տրուած է մեր դպրոցականներուն, ամէն տեսակ անշնորհքութիւնները ընելու որոնք ճաշակը և հոգին կ'ապականեն, մինչդեռ պէտք էր որ անոնք ճաշակը և հոգին չ'ապականեն։

Երբ սահմանափակ տաղերու մէջ միայն ի վեր կը հանեմ զբօսանքի նշանակութիւնը, կարելի չէ նաեւ միւնդյն տակն գծել սահման մը այն բոլոր զբօսանքներուն համար որոնք մարմինն ու միաքը կազդուրելով կայտառ, և ձեռնարկութիւններու տակն յարատեւող կ'ընեն մարդս։

Եթէ իրաւասութիւնը ունենայի, մեր դպրոցներու բոլոր սրահներուն մէջ խոշոր տառերով գրել պիտի տայի ԼԱՒ ԶԲՕՍՆԵՑԻՔ ՈՐՊԻՍ ԶԻ ԿԱՐՈՂ ԸԼԼԱՔ ԼԱՒ Ա.Լ ԱՇԽԱՏԻԼ։ Ու եթէ ժողովուրդներու առողջապահական ու բարոյական այս կրկնակ պատուիրանը դպրոցներու մէջ գործադրուէր, մեր դպրոցներէն ելլող սերունդը աւելի ուժգին ու անճկուած բանասեղծի կերպարանքը չպիտի առնէր։

Ու նորէն եթէ հոգեւոր իշխանութիւն մը ունենայի, պիտի հրամայէի որ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ գանուէր ԶԲՕՍՆԵՑԻՔ ՈՐ ԿԱԶԴՈՒՐՈՒԻՔ խօսքը. որովհետեւ Աստուած ալ աշխատութիւններէ կազդուրելու համար եօթերորդ օր մը որոշեց։

ՏԱՍԱՆՏՐԱՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՓԻԼԻՊԷԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Հին Եւրոպան, մինչեւ հիմա, վարժուած էր յաղթուողները միայն ղժուարութիւններու մատնուած տեսնելու, հաշտութեան պայմանագրութեան մը գործադրութեանը մէջ։ Յաղթող պետութիւնները՝ ընդհանրապէս՝ խիստ քիչ բան կ'ուներան տալու և շատ բան ընդունելու. ու պատմութեան մէջ շատ դժուարութիւնով կարելի է օրինակը գտնել յաղթական պետութեան մը՝ որ փառքի գաւինիներով զարդած պատերազմի դաշտէն, սուրի զօրութեամբ իր բոլոր պայմանները ընդունել տալէ ետքը, սա անհաւասալի կայութեան մէջ կը գտնուի— պարբեալ ընձեռոյն էլաբենալ ֆորձարքել պալ հաշտութեան պայմաններէն մէկը։

Սակայն ամէն բան արտակարգ, գերբեթէ արտառոյց կերպով մը կ'անցնի կը դառնայ պոլշեւիներու աշխարհին մէջ..նոյն իսկ հաշտութեան պայմանագրի մը գործադրութիւնը։

Դիպուածին նշանակիչ մէկ դան է Բերեւս, իրենց կարողութեան հաւատքովը լեցուած իւրաքանչիւր Ամերիկացիներուն—որոնց փոյթ եւանդն յառաջդիմութիւնը հիանալի է անշուշտ, սակայն որոնք աճապարողի կոչտութիւններ ունին երբեմն իրենց յաջողութեանցը մէջ—որ հիմա կը ստիպուին իրենց անկարողութիւնը խոստովանիլ պահանջի գերիները ազատելու համար փիլիպեաններու ձեռքէն։

Ամերիկան ամենակարողութիւնը, զոր այնքան որոտընդոստ պանծացուցին Շրլէյ և Սամսոն ծովակալները, կը կասի ափ մը ապստամբներու դիմաց. և Պ. Մաք Քինլի կը հարկադրուի խոստովանելու թէ հիմակուհիմա անկարող կը գտնուի խօսք հասկցնել Փիլիպեաններուն, թէեւ նոյն Մաք Քինլի նախագահը տարի մը առաջ երկնից չանթերը իջեցուցած էր սպանիացիներուն գլխուն...ձիշդ անոր համար որ չէին կրնար խօսք հասկնալ Քուպացիներուն։

Սպանիացիներու խոշոր սխալները իրենց գաղթային քաղաքականութեանը մէջ, այնքան ակներեւ են, որ երբեք մտադիր չենք չքմեղանքի փորձ մը ընել իրենց ի նպաստ. սակայն անտեղի չի կրնար համարուիլ կարծելը թէ այն ամերիկացիները. որոնք սպանիական սխալները ուղղելու առաջադրութեամբ, պատերազմի դրոշը պարզելով, յառաջդիմութեան ու քաղաքակրթութեան ախոյեան հռչակուիլ ուզեցին իրենց այս գործին մէջ, հիմա իրենք ալ կ'ենթարկուին սխալ ուղղութեան մը, որ կրնայ ազդեցութենէ զուրկ չմնալ քաղաքակիրթ աշխարհին համոզումներուն և նոյն իսկ իրենց ազգային տեսակէտով։

Ու նախ՝ երբ քննենք այդ սպանական գերիներու խնդիրը՝ պայմանագրութեան գործադրութեանը և մարդկային կեանքին կարեւորութիւնը գնահատելու մասին, կը տեսնենք այն նշանակիչ անհոգութիւնը, որ կեանքի պայքարին դառնութեանն ու ուժգնութեանը մէջ յատկանիշը եղած է ամերիկեան նկարագրին։

Մխացեալ-Նահանգները յանձնառու եղած են սպանիական գերիները ազատելով իրենց հայրենիքը վերադարձընելու. առաջին պատճառ՝ որ ցարդ իրենց յանձնառութիւնը արդէն կատարած ըլլային։ Սպանիացիները պարտուողներն են և Ամերիկացիները յաղթողները. մեր եւրոպական խառնիճաղանջ հասկացողութիւններովը երկրորդ և աւելի զօրաւոր պատճառ մըն ալ պայմանին անթերի գործադրուած ըլլալուն համար։

Փիլիպեան գործերուն ստացած այլ և այլ երեւոյթներուն մէջ, առաջին բանը որ ամերիկացիները պէտք էին ընել, սպանիական գերիներուն ազատումն էր. իրը բոլորովին երկրորդական պարագայ մը նկատեցին ասիկա, մինչեւ որ գործերը բոլորովին ձգտեալ վիճակ մը առին. ու երբ պատերազմը վերանոյսգուեցաւ Փիլիպեան արշիպելագոսին մէջ՝ անկլօ-սաքսոն պաղարիւնութիւնով մը ձեռքերնին գրպանին դրին ու ըսին. «Ի՞նչ ընենք, կը տեսնէք որ մենք ալ կը կռուինք։»

Այս ձեւով չէ որ կ'ըմբռնեն Միսի հայրենիքին ապետական ընախաթարները, տրուած խօսքին գործադրութիւնը։

Ազգերական հեգնոտ բողոքէ մը եաքը, որ տկարներուն միակ իրաւունքն է զօրաւորներուն դէմ, ապանիացիները սկսան նոյն իսկ իրենք բանակցիլ, իրենց նախկին ապստամբ հրապարակներուն հետ, և որովհետեւ դժբաղդութիւնները կը մօտեցնեն քըշնամիները՝ շուտով կրցան համաձայնութիւն մը գոյացնել։

Պատուոյ գնահատելի նախանձախնդրութեամբ մը մեծցնել եաքը՝ զէնք, ռազմամթերք և այլն տալու պայմանը, զոր առջի բերան առաջարկած էին ապըստամբները, ապահովացներըչ յաջողեցան համոզել գաղները որ միայն ստակի փոխարէն ազատ ձգեն գերիները։

Ու — ինչպէս մեր ընթերցողները կարդացած են քանի մը օրէ ի վեր առօրեայ լուրերուն մէջ — հիմա Ամերիկացիները կը հակառակին ատոր. պաշարուած կղզիներու մէջ գտնուող քիչնամիի մը տրուած արձակը և ոսկին՝ պատերազմը երկարելու բնութիւն ունեցող օգնութիւն մը համարելով։

Առանց պաշարման պայմաններուն թերութիւնները խոստովանելու, կարելի չէ պաշտպանել մեր հակառնէից այս տրամաբանութիւնը։ Ստակը չկրնար գաղներու ընդդիմութիւնը երկարելու ծառայել, եթէ ապստամբները իրաւացընէ դուրսի հետ ամէն հաղորդակցութենէ զրկուած են. և եթէ ասանկ չէ խնդիրը, եթէ գաղները կրնան միշտ զէնք և այլն բերել տալ Հոնկ-Քոնկէ և ուրիշ օտար նաւահանգիստներէ, ատիկա կ'ապացուցանէ որ «տիրող ազգին» (Սպանիէ) յաղթող Ամերիկացիները, հիմա գժուար կը գըտնեն յաղթել «տիրուած ժողովրդին» (գաղներուն)։

Ու այս համոզումը աւելի եւս կը զօրանայ երբ նկատի առնենք վերջին հեռագիրներուն պարունակութիւնն ալ։ Ամենակարող Ամերիկացիները կը բախտհաճին բանակցիլ ապստամբ գաղներուն հետ, կը խոստանան յարգել իրենց ինքնավարութիւնը, և... գաղները կը մերժեն։

Ինչո՞ւ կը մերժեն։ Հեռագիրը չըսեր ատիկա. սակայն եղելութեանց բնական ընթացքը ինքնին կը ցուցնէ։

Կը մերժեն, նախ՝ որովհետեւ, հաւանականաբար, զօրաւոր և եթէ ոչ յաղթելու գէթ դեռ երկար ատեն ընդդիմանալու կարող կը տեսնեն ինքզինքին, ու կը մերժեն, որովհետեւ ներքին ինքնավարութիւն մը չէ իրենց մտատիպարը (ինքնավարութիւն որ իր լայն պայմաններուն մէջ իրենց տըրուած էր արդէն սպանիացիներու կողմէ) այլ կատարեալ անկախութիւն մը, ազատ ամէն միջամտութենէ։

Այդ անկախութիւնը հաւանական չէ որ յաջողին ձեռք անցնել հիմակուհիմա, սակայն ակներեւ է որ լաւագոյն պայմաններ կը յուսան ստանալ Ամերիկացիներէ, մանաւանդ որ մաքսատունները, թղթատարութիւնը, հեռագիրները, բանակը, ոստիկանութիւնն ու արտաքին գործերը իրենց վերապահելու պայմանները, որոնց խօսքը կ'ընեն Ամերիկացիները, կը նմանի բուսելու ծառերուն.

—Ազատ էք, կատարեալ ազատ, պայմանով որ իմ հակողութեանս տակ չարժիք, ուրիշի հետ չխօսիք առանց

իմ հրամանիս, ու ապրիք կամ մեռնիք իմ կամքիս համեմատ. սակայն կրնաք ժողով մը հաստատել իրարու հետ վիճաբանելու համար երբ որ ուզէք, ու նոյն իսկ, իրարու գլուխ պատռելու եթէ հաճոյք կը զգաք ատկէ. ազատ էք ձեր անհամաձայնութիւնները դուք դատելու, և աղէ՛կ գիտցէք, անարդար վճիռներ տալու ազատութիւնն ալ չեմ զլանար ձեր դատաւորներուն։ Այս պայմաններով կը յուսամ որ ձեր երջանկութիւնը կատարեալ կ'ըլլայ»։

Տօկալները դեռ չզարգացած ժողովուրդ մըն են, և յուսալի չէ որ կարենան իրապէս օգտուիլ անկախութենէն, եթէ նոյն իսկ իրենց տրուի ատիկա։ Սակայն կարելի չէ չնկատել թէ, այս [illegible] պայմանները խիստ քիչ կը համաձայնին Սպանիական պատերազմէն առաջ ամերիկացիներուն պատչաած խոշոր [illegible] խոստումներուն։

ԱՐԳՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջև Վերին Նեղոսի մասին կնքուած համաձայնութիւնը երկու երկիրներուն մէջ ալ ընդհանուր գոհունակութեան տեղի տուած է։ Այս առթիւ Սթանտըրտ կը գրէ թէ «Ֆրանքօ-անգլիական պայմանագրութեամբ միջազգային մեծ հակառակութիւններէն մին մէջտեղէն կը վերնայ։» Պէտք է խոստովանիլ որ նոյն պայմանագրութեամբ եղած կարգադրութիւնները կարող չեն ամէնուն գոհացում պատճառել. բայց միայն այսքանը ապահով է որ այդ առթիւ եղած բանակցութիւնները չըրջահայեցութեամբ և արդարութեամբ կատարուած են։ Տէյլի Քրօնիգլ եւս շատ գոհ կ'երեւայ կնքուած պայմանագրութենէն գրելով, «Լորտ Սոլզպէրի կարող է հիմա հանդարտ խիղճով արձակուրդը ընել, որովհետեւ կնճռոտ խնդիր մը կարգադրեց։ Պ. Գամպոն եւս ճարտար կերպով պաշտպանեց իր երկրին շահերը, և իր հաճոյական, համոզող կերպերովը յաջողեցաւ նոյն իսկ իրաւունքներ ձեռք անցնել։» Ազատականներուն թերթը, Տէյլի Նիւզ, թէեւ կը գրէ թէ նախքան իր կարծիքը յայտնելը պէտք է պայմանագրութեան բոլոր տրամադրութիւններուն տեղեկանայ, բայց նորէն կը մտածէ թէ այս տեսակ հաշտարար սկզբունքի մը բոլոր խնդիրներու համար և բոլոր պետութիւններու կողմէ ընդունուելովը կարելի պիտի ըլլայ շատ աղէկ կերպով սատարած ըլլալ աշխարհի անդորրութեան և առեւտրական զարգացման։ Պ. Գամպոն օգտուեցաւ Լորտ Սոլզպէրիի տրամադրութենէն, ընդունել տալ ու համար Ֆրանսացի առեւտրականներու Նեղոսի եզերքները հաստատուիլը այդ գետէն առեւտրական տեսակէտէն ալ օգտուելով։ Հանդէպ Անգլիոյ Պահր-էլ-Կազալը պահելու անդրդուելի որոշման, ուրիշ որ և է կարգադրութիւն մը կարելի չէր։»

Ասոր փոխարէն սակայն Պալկէրմի Ֆրանսայի սեփականութիւնը ըլլալը արդէն պէտք է իբրեւ կարեւոր վարձատրութիւն մը նկատել Անգլիոյ կողմէ։ Պալկէրմի հարուստ երկիր մըն է մէկ միլիոնէ աւելի բնակչութեամբ։ Ֆրանսերէն թերթերէն գլխաւորաբար Թան, Ժուռնալ տէ Տէպա, Լէկլէրի և Ռէբիւպլիք Ֆրանսէզ գոհութեամբ կ'ողջունեն անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը, յայտնելով ամէնքն ալ թէ ասով Անգլիոյ հետ աւրուելու մղձաւանջէն ազատեցան։ Պահր-էլ-Կազալի Տարֆուրի, Վատայի և Պալկէրմի մասին Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև կնքուած պայմանագրութիւնը Գերմանիոյ մէջ այնքան ընդունելութիւն չի գտներ։ Կը կարծուի որ այս տեսակ համաձայնութեամբ մը այն կողմերու գերմանական իրաւունքները կը վնասուին, բայց յոյս կայ որ Գերմանիա՝ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ ունեցած ներկայ բարեկամական յարաբերութիւններովը կարող պիտի ըլլայ Քամէրունէ անդին գտնուող իր սեփականութիւններուն մէջ իր իրաւունքները անվթար պահել։

ՍՊԱՆԻԱ.—Խումբ մը հայրենիք վերադարձած Սպանիացիներ ցոյց մը ըրին քաղաքապետութեան պաշտօնատան առջեւ։ Քաղաքապետը ցուցարարներէն պատուիրակութիւն մը ընդունելով իր ներկայութեանը, յայտարարեց որ այլ եւս թոյլ չպիտի տայ որ նմանօրինակ հաւաքումներ և ցոյցեր տեղի ունենան։ Ցուցարարները կը ցրուէին սոյն յայտարարութեան վրայ առանց որ և է միջադէպի մը տեղի տալու։

—Սպանիական կառավարութիւնը նըկատելով որ սպանիական արտադրութիւնները բարձր մաքսերու ենթակայ են Պուլկարիա մտած ատեննին, ինքը եւս Սպանիա մտնող Պուլկարական ապրանքները մաքսային առաջին սակացոյցին ենթարկեց։

—Կառավարական շրջանակներու մէջ հաւատ չընծայուիր այն լուրին թէ կարլոսեանները յաջողած ըլլան զէնք մտցնել երկրին մէջ։ Կարլոսեան երեսփոխանները գումարում մը ունեցան լսելու համար Տօն Կարլոսի նորագոյն հրահանգները։

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔ.—Ռոյթէրի գործակալութիւնը կը յայտնէ թէ ճարոնական Նախարարութեան մէջ որ և է փոփոխութիւն տեղի չպիտի ունենայ խորհրդարանի փակումէն առաջ։ Սէուլէն եկած ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը հաղորդէ թէ Քորէայի Թագաւորը պաշտօնընկէց ըրած է նախարարները և անոնցմէ երկուքը աքսորած։

—Չինաստանի կայսրուհին հրամայած է իրեն ներկայացնել բոլոր գաւառներու ժողովուրդին փափաքները։

—Թայմզին Բէքինէն կը հեռագրուի թէ Շանկայի քաղաքային խորհուրդի նախագահը, որ Բէքին կը գտնուի, այն տեղի ֆրանսական և անգլիական դեսպաններուն հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։ Այս առթիւ ֆրանսական դեսպանը կը յայտարարէր թէ ինքը այլ եւս չպիտի հակառակի օտարներու Շանկայի մէջ հաստատուելուն, պայմանաւ որ ժամանակին պահանջուած ֆրանսական արտօնութիւններու ընդլայնումը անոր մէջ չըլլայ։ Այս առթիւ պէտք եղած վստահութիւնը իրեն տրուեցաւ, փափաքուածներուն յառաջիկային իրագործուելու մասին։

—Անգլիական ծովային զինուորները Բեքինէն մեկնեցան։ Այս առթիւ գերմանական զինուորները ընկերացան իրենց մինչեւ երկաթուղիին կայարանը։

—Կըրնէ ծովակալը որ Չինական ջուրերուն մէջ գտնուող Իտալական տորմիղի ընդհանուր հրամանատար նշանակուած է, շաբաթ օրը դէպի Չինաստան ճամբայ ելած է Սբէցիայէ մարտանաւով։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ կը շարունակեն կռուիլ։ Ուաշինկթընէն Մօրնինկ Բօսթ քաշուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ 5 վաշտ զինուոր և 1 վաշտ թնդանօթաձիք իսկոյն ճամբայ պիտի ելնեն Մանիլա երթալու համար։

—Մանիլայէն հասած հեռագիրները կը յայտնեն թէ կատաղի կռիւէ մը վերջ Ամերիկացիները յաջողած են ապստամբները իրենց ամրութիւններէն վանել։ Ապստամբները մարդու մեծ կորուստ ունեցան, որուն պատճառաւ հարկադրուեցան փախիլ։ Ամերիկացիներու կողմէ 16 մեռեալ և 139 վիրաւոր եղած են,

—Հոլանտայէն Մատրիտ հասած նորագոյն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ քաղաքին մէջ նորէն շփոթութիւններ տեղի ունեցած են։ Չորս մեռեալ և 60 վիրաւոր գտնուած են։

—Մանիլայէն կը հեռագրուի թէ ապստամբները քաղաքներու շրջանակները ամրութիւններ կը շինեն և փութով զէնք կը պատրաստեն։ Կացութիւնը միշտ ծանր է։

ՍԱՄՈԱՅԻ մէջ տեղի ունեցած շփոթութիւնները՝ Մ. Նահանգներու և Գերմանիոյ միջեւ նորէն բանակցութիւններու առարկայ դարձած են։ Գերմանական կառավարութիւնը կ'ուզէ պաշտպանել գերմանական ընդհանուր հիւպատոսը և Արփայի անգլիական և ամերիկեան հիւպատոսներուն առանց Գերմանիոյ հաւանութեան դատավարելու իրաւունքը չի ճանչնար։ Գերմանիա նորէն կը պահանջէ դատական նախարար Չէմպըրսի որոշումը ու այդ մասին խիստ վարմունք մը ցոյց կուտայ։ Պերլինի թերթերուն բանած լեզուն աւելի կը դժուարացնէ սոյն խնդրին բարեկամաբար կարգադրուիլը։

—Գերմանական զրահաւոր [illegible] Թանճէր հասաւ, գերմանական իրաւունքները պաշտպանելու համար։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Բարիզի դեսպանը, շրջած լուրերուն համաձայն, Եըճըրի տեղ պատերազմական նախարար պիտի անուանուի։

—Հանրապետականները որոշած են 1900ի նախագահական ընտրելի ներկայացնել նորէն Պ. Մաք Քինլին։

ՉԱՐԸ յոյս յայտնած է անգլիական դեսպանին որ երկու կառավարութիւնները կարող պիտի ըլլան համաձայնութեամբ կարգադրել չինական խնդիրը։

ՋՕԼԱՅԻ մասին զուիցերիական թերթ մը կը գրէ թէ մեծանուն վիպագիրը քանի մը ժամանակէ ի վեր Զուիցերիա կը գտնուի։

ԽՐՈՒԱԴ և Իտալացի գործաւորներու միջեւ Ֆ'քէնի մէջ արիւնահեղ կռիւ մը տեղի ունեցաւ։ Խռովարարներուն կողմէ 3 հոգի սպաննուեցան և 11 հոգի ալ վիրաւորուեցան ծանր կերպով։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ պայմանագրութիւնը ստորագրուեցաւ Պուլկարիոյ և երկաթուղիներու ընկերութեան երկու ներկայացուցիչներուն կողմէ։

ՍԵՐՊԻԱՅԻ Ալեքսանդր Թագաւորը յանձնարարեց իր հօր, նախկին Միլան Թագաւորին, բանակին մէջ քննական այցելութիւններ ընելու համար։ Սոյն քննական այցելութիւնները պիտի տեւեն չորս ամիսի չափ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Խորհրդարանը, առանց միջադէպի տեղի տալու, տաքութեամբ կը վիճաբանի եկեւմուտքի պիւտճէի մասին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Կրէքօվի դահլիճը, [illegible] գրածին նայելով, կը ջանայ Ռուսիոյ հետ բարեկամական կապերը հաստատ պահել, ու նոյն կապերով նաեւ մօտենալ Սերպիոյ։ Կ'երեւայ թէ նոր Նախարարութիւնը բոլորովին կ'ըմբռնէ այն դերը որ վայել է Պուլկարիոյ։ Ներկայ խնդիրները կը հարկադրեն պուլկար կառավարութիւնը, որպէս զի չափաւոր ուղղութեան մը հետեւի, արգիլելով ամէն տեսակ հայրենամոլ չափազանց գործունէութիւն մը։ Կրէքօվ-[illegible] դահլիճը իր եռեւը ունի ազգին մեծագոյն և լաւագոյն մասը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Անցեալ շաբթու վերջերը հրատարակուող հայ թերթերէն [illegible], [illegible], Բիւզանդի և [illegible] խմբագրութիւններուն կը փութանք մեր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել, իրենց՝ Սուրհանդակի երեւման առթիւ հրատարակած համակրական տողերուն համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

Անցեալ շաբթուան վերջերը Երուսաղէմէն առնուած նամակ մը կը հաղորդէ թէ, այն տեղի գերմանական որբանոցին վարիչները մտադրութիւն ունին եղեր դիմել Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի, որ նոյն որբանոցին մէջ գտնուող հայ որբերու հայերէն դասախօսելու համար ուսուցիչ մը կարգէ։ Այս լուրը ստուգուած չէ դեռ, բայց շաբաթ մը առաջ անգլիամերիկեան նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմանէ Պոլսոյ Պատրիարքարանի յայտնուեցաւ թէ Ազգ. Պատրիարքարանէն իրեն եղած դիմումի մը վրայ հրահանգ պիտի տրուի գաւառական որբանոցներուն, որպէս զի հայ որբերը իբրեւ հայ եկեղեցւոյ զաւակ կրթելու մասին ամէն առաջ սահմանուած կարգադրութիւնները ամբողջովին յարգուին։ Մենք կը տարակուսինք թէ՝ այս որոշումը կէտ առ կէտ պիտի գործադրուի, որովհետեւ ամիսներ առաջ Պոլսոյ Հալէպի մէջ տեղի ունեցած ժողովի մը ատեն տրուած որոշումներն ալ մեռեալ տառ մնացին, և Պատրիարքարանի դիւանապետը Թէլեան Բարթող էֆ. հարիւր անգամ, Պոլսոյ Հալէպի 100 առ. անդամներէն ելած իւր բացատրութեան ամէն ձեւերովը՝ տրուած որոշումը յարգել տալու համար, բայց Պոլսոյ Հալէպի չէնքը այնքան ընդարձակ է որ Թէլեան էֆ.ի մեղմ ձայնը չկրցաւ լսուիլ։ Արդէն այս գաւառական որբանոցներու մասին պարբերաբար լրագրաց մէջ երեւցած տեղեկութիւններէն այնպէս կը հասկնանք որ անոնցմէ շատերը ուրոյն ուրոյն մարմիններու պատասխանատու են և անգլօ-ամերիկեան նըպաստամատոյց մարմնոյն որոշումները որքան ալ բանաւոր և անկեղծ ըլլան մինչեւ աստիճան մը պիտի յարգուին։ Ուրեմն այս անգամ տրուած հրահանգներն ալ որքան լաւատեսութեամբ դիտուին, բան մը չեն խոստանար և վերստին որբանոցներու վարիչներուն կամքին ու խղճին կը մնայ, ըստ կամս վարուիլ որբերուն հետ, ինչպէս եղած է մինչեւ հիմայ։ Որբանոցներու վարչութեան ձեւերու և դրութեան այս զանազանութիւնն է որ կասկած կուտայ մեզ թէ՛ անոնք մէկ մարմնոյ պատասխանատու չեն։ Օրինակի համար, եթէ ամերիկեան որբանոցները տրուած հրահանգները պիտի գործադրեն, գերմանական որբանոցները ի՞նչ պիտի ընեն արդեօք. ահաւասիկ Երուսաղէմի որբանոցը գերմանական է, ուր 20է աւելի տղաներ կը դաստիարակուին, և օտար ազգէ մը հայերէն դաս կ'առնեն, մինչդեռ կրնային Ս. Յակոբեանց Միաբանութենէն ձրի ուսուցիչ մը ուզել հայ որբերուն համար։ Ուրիշները ինչ որ կ'ուզեն ընեն. ինչպէս կ'երեւի օտար որբանոցները իրենց գծած ճամբէն չպիտի շեղին, հրահանգը ուրկէ որ կուզէ տրուի. Ուիթոլ մը, կիտրոլ մը, որոնք նպաստամատոյց յանձնաժողովին Պոլսոյ գլխաւոր ներկայացուցիչներն են, վաճառականութեամբ ըզբաղող և անկաշկանդ մտքի տէր մարդեր են, բայց անդին դպրոց վարող միսիոնարին վիճակը և գաղափարները բոլորովին կը տարբերին, և ինչ որ ալ հրահանգուի Պոլսէն՝ անոնք իրենց գիտցածէն չեն շեղիր։ Այսու հանդերձ՝ դիմումները իրենց օգուտները կրնան ունենալ, բայց պէտք է գլխաւոր այժմ տրուի ազգ. որբանոցներուն, որուն համար կարգեալ յանձնաժողովն ալ յառաջիկայ շաբթու ի նիստ պիտի հրաւիրուի Խառն Ժողովոյ վերջին գումարման մէջ ըրուած որոշման համեմատ։ Անոնք որ յանուն ազգ. որբանոցներու նպաստ կը խրկեն Պատրիարքարան, ամենէն իրական բարիքը կ'ընեն։

Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Ստեփան Վ. Աղաւատեանի և գաւառային վարչութեան կողմէ Պատրիարքարան գրուած նամակէ մը հետեւեալ տողերը հաղորդուած են ի հրատարակութիւն. «Անտոն Վ. Ճնոյեանի տրուած կարեւորութեանն մասին հրատարակուած տեղեկութիւնները բոլորովին անհիմն են։ Ճնոյեան վրդ. երբ քաղաքս եկաւ, մենք իրեն այցելութեան չգացինք մինչեւ որ ինքը չեկաւ մեզի այցելութեան, որմէ յետոյ բաւականացած ենք միայն նոր տարւոյ և տօնական օրերու առթիւ շնորհաւորական պարզ և փոխադարձ այցելութիւններով։ Արարուց Թաղի նորադարձ հայերէն մէկը մեռնելով, նոյն եկեղեցիի քահանաները առանց մեր գիտութեան երբ Անտոն վարդապետի հետ միասին յուղարկաւորութիւնը կը կատարեն և մեր գերեզմանատան մէջ կը թաղեն, երկու շաբաթ քահանայագործելէ կը դադրեցնենք. նոյնպէս Յայնկոյներու մէջ ալ ննջեցեալի մը յուղարկաւորութեան Անտոն վարդապետն ալ հրաւիրուած և անոր շուրջառ ու նախագահութեան դեր մը տրուած ըլլալուն համար, նոյն քահանաներն ալ մէկ շաբաթ քահանայագործելէ դադրեցուցինք։»

Տ. Ստեփան վարդապետ այս տեղեկութիւնները հաղորդելէ վերջը փափաք կը յայտնէ որ իրեն և գաւառ. վարչութեան վերագրուած աննպաստ կարծիքները ուղղուին։

—Հայ. Եկեղեցւոյ վարդապետութեանց մասին Կրօն. Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ որոշուած շրջաբերականը, այս շաբթու պիտի ղրկուի բոլոր առաջնորդներուն և տեղապահներուն, և յառաջիկայ կիրակի ալ մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց մէջ պիտի կարդացուի։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օր իր քով հրաւիրեց Կրօն. Ժողովոյ երկու ատենապետները Տ. Գրիգորիս և Տ. Վահրամ Սրբազանները և ժողովական Տ. Գաբրիէլ Սրբազանը, և կատարուած խորհրդակցութեան մէջ վերջնական ձեւ մը տրուեցաւ նոյն գրութեան, որ վաղուան Կրօն. Ժողովոյ մէջ անգամ մըն ալ կարդացուելէ յետոյ հետեւեալ օրն իսկ տպագրութեան պիտի յանձնուի։ Կոնդակը բաւական ընդարձակ է, և կը խօսի եկեղեցւոյ հարց վարդապետութեանց մասին, և անոնց դէմ եղած առարկութիւններուն կը պատասխանէ։

—Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան կը փափաքէր նոյն իսկ վաղը իր վիճակը երթալու, և ատոր համար Պատրիարքարանէ ուզած է իր ֆէրմանը, որ այս օրերս Բ. Դռնէն ղրկուած է։ Բայց ինչպէս կ'երեւի, Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան՝ մէկ քանի օր եւս պիտի պարտաւորի Պոլիս մնալ, որովհետեւ ձեւակերպութիւններ կան որոց լրանալուն պէտքը զգացուած է։

—Սրբազան Պատրիարքը շաբաթ գիշեր Պատրիարքարան մնաց, և երէկ առաւօտ Մայր Եկեղեցի իջնալով, եկեղեցւոյ եօթը խորհուրդներէն մկրտութեան խորհուրդը բացատրեց. իսկ երեկոյին տօնարանեայ պատուիրանքին հինգերորդ պատուէրը «Պատուեա զհայր քո և զմայր» բնաբանով քարոզ խօսեցաւ, և օրուան անառակ որդիի յիշատակութեամբ վերջացուց քարոզը։

—Պատրիարքարան գրուած է թէ՝ Էնկիւրիի առաջն. տեղապահ Տ. Տաճատ վարդապետը մայրաքաղաքս գալուն առթիւ, տեղւոյն Թաղ. Ժողովը լուծած և առժամանակեայ ժողով մը կազմած է։ Ս. Պատրիարք Հայրը գրեց օրինաւորապէս ընտրուած Թաղ. Ժողովոյ անդամներուն թէ՝ կեդր. Վարչութիւնը զիրենք կը ճանչնայ իբրեւ օրինաւոր անդամներ Թաղ. Ժողովոյ, ուստի ըստ առաջնոյն պէտք է ջանան վիճակին ազգային գործերը վարել մինչեւ որ տեղապահին յաջորդը ընտրուի։

—Թաղ. Ժողովը մերժեր է տօքթէօր Թորգոմեան էֆ.ի [illegible] ատենապետութենէն տուած հրաժարականը։

—Զարասանճագի առաջն. տեղապահ Տ. Մակար վարդապետ, տեղւոյն որբերուն անխնամ վիճակը յայտնելով, որբանոցի մը հաստատութեան անհրաժեշտ կարեւորութիւնը յայտնած է։

—Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան՝ երէկ Կէտիկ Փաշայի եկեղեցւոյն մէջ, տիրացու Մաքսուտ Դալֆայեանը նոյն եկեղեցւոյն վրայ քահանայ ձեռնադրեց, անուանելով զայն Տ. Մարտիրոս։

—Մերեէմզուլի Յարութիւն էֆ.ի յուղարկաւորութիւնը այս առաւօտ կատարուեցաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարքին, որուն շուրջը կը գտնուէին Տ. Բարթողիմէոս արքեպիսկ., Տ. Հմայեակ եպիսկ., ութ վարդապետ և 20է աւելի քահանայ։ Ներկայ էին հանգուցելոյն բազմաթիւ ծանօթները և բարեկամները, ինչպէս նաեւ հանգուցեալին եղբայրը Երուանդ էֆ. Մերեէմզուլի և քոյրը Տիկին Մ. Պօյաճեան։ Կերոնները կը բռնէին Պ. Պ. Անճէլօ Կալէբինի և Պէսօ, և Խաչիկ Ղազարոսեան, Միհրան Արապեան, Միհրան Զօպանեան և Յովակիմ Պէրպէրեան էֆ.ները։ Դագաղը բռնած էին Տեարք՝ Աւետիս Քօլօլեան, Գրիգոր Կիւմիւշկէրտան, Խնդիր Քիւքճեան, Յարութիւն Սարրաֆեան, Տքտ. Ն. Տաղաւարեան և Տիգրան Եուսուֆեան։ Ծաղկեփունջեր նուիրուած էին Շիշլիի Գերեզմանատան Յանձնաժողովին, Տիկին Մաքրուհի Պօյաճեանի, և Երուանդ Մերեէմզուլի, Միհրան Զօպանեան, Մկրտիչ Այվըզեան և Մկրտիչ Թօփալեան էֆէնտիներու կողմէ։ Դամբանականը խօսեցաւ Ս. Պատրիարքը։

—Պէրպէրեան վարժարանը սուգի պատճառաւ փակ կը մնայ մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի, մարտ 22։

Ռ. Յ. Պէրպէրեան և Զաւակունք խորին և սրտագին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ազգ., համակրանաց և յար-

գանաց այն ընդհանուր ցոյցին համար, որ եկեղեցական և աշխարհական ազգայնոց ամէն դասակարգերու կողմէ տեղի ունեցաւ իրենց վաղամեռիկ Ամենասիրելի ամուսնոյն և Մօրական Տիկին ՋԱՐՈՒՀԻ ՊԻՐՊԻՐԵԱՆի դագաղին չուրջը, ինչպէս նաեւ թէ՛ մանուորաց կողմէ առանձին նամակներով և թէ՛ Ազգային Մամլոյն կողմէ հրապարակ արտայայտուած վշտակից զգացումներուն և հանգուցեալին յիշատակին նուիրուած մեծարանքին համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սանիէի Մխիթարիզի աստիճան չընորհուեցաւ ներքին գործոց պաշտօնատան թղթակցութեանց դիւանին դեր–անօրէն Պէհճէթ պէյի։ Սանիէի Բ. աստիճան արտաքին գործոց խորհրդակցութեան սենեկի օգնական Իհսան պէյի, և Տիարպէքիրի նամակատան տնօրէն Հաճի Ապտուլլահ էֆ.ի։ Սալիհէի աստիճան՝ Թոգատի քաղաքապետ Հաճի Մէհմէտ Էնվէր պէյի, և Բ. Դրան հպատակութեանց դիւանի քարտուղար Գառնիկ էֆ.ի։

Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ Օսմ. Գանքային Բարիզի մասնաճիւղին վարչական Խորհրդոյ անդամ Պ. Թէոտոր Պէրճէի։ Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Սոպհ լրագրոյ արտօնատէր Միհրան էֆ.ի, և Օտեսայի օսմ. հիւպատոս Ֆէյզի պէյի։ Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ ներքին գործոց պաշտօնատան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղար Մուսթաֆա Նուրէտտինի և Սալահէտտինի պէյերուն։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Ալէքսանդրիոյ մէջ ծխախոտի վաճառական Մաթոսեան կարապետ էֆ.ի։

Արժանիքի շքագրամ՝ Ղալաթիոյ օտար ապրանքներու մաքսատան տնօրէն Ձէհմէլ պէյի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Պանդպոյի վիճնայի թղթակիցը կը յայտնէ թէ Թուրքիոյ և Անգլիոյ միջև յարաբերութիւնները մտերմական հանգամանք մը առացած են։ Այս լուրը գոհունակութեամբ կ'արձանագրեն Թուրք լրագիրները, որովհետեւ պիտի ապահովէ խաղաղութիւնը սիրող այդ երկու տէրութիւններուն շահերը։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ պաշտօնատան մէջ ի նորոյ կազմուած յանձնաժողովին գլխաւոր պաշտօնը պիտի ըլլայ ընտրել կամուրջներու և խճուղիներու պաշտօնեաները։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ անցեալ տարւոյ հասոյթը աւելի եղած է նախորդ տարիներէն։ Հասոյթներու առաւելութիւն ձեռք բերելու համար կազմուած յանձնաժողովը քննութիւններ կ'ընէ այս մասին, ու կը խորհրդակցի մաքսային գործառնութեանց վրայ։ Իր տեղեկագիրը իմստոյ պիտի մատուցանէ Բ. Դրան։

ՍՈՍԻԵԹՔ ՏԸ ՇԱՆԺԻ ՏԸ ՎԱԼԷՕՐԻ բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը առաջի օրը գումարուեցաւ նախագահութեամբ Պ. Էվէնէտէսի։ Ներկայ էր Առեւտրական Նախարարութեան դեւրանօրէն Սուպհի պէյ։ Ցետ վիճաբանութեանց միաձայնութեամբ որոշուեցաւ ընկերութեան լուծումը, որուն գործադրութիւնը յանձնուեցաւ Վարչական Խորհուրդին։ Ընկերութեան լուծման պատճառով, 20,000 ոսկի արգելւ պիտի մնայ Պանքային պաշտօնեաներուն։ 2% յանձնառուչէք պիտի մնայ Պանքային պաշտօնեաներուն։ 2% յանձնառուչէք պիտի մնայ հաշուեյարդարութիւն կատարող չորս անձերու, որոնք են՝ Պ. Պ. Ուիդոլ, Զարիֆի, Մավրօքորտաթօ և Էվէնիտէս։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ միջև առեւտրական յարաբերութիւնները աւելնալու վրայ են, կ'ըսէ Տոչէ Զայնոն։ Ամէն առաջ կազ միայն կը բերուէը Ամերիկայէ, բայց ռուսական մրցումին հետեւանօք այդ ալ դադրած էր ժամանակ մը ի վեր։ Հիմայ որ Նիւ–Եորքի և Կ. Պոլսոյ միջև չոգենաւային ուղղակի գիծ մը հաստատուած է, նոր զարկ մը կը ստանայ ամերիկեան առեւտուրը Թուրքիոյ մէջ, ուրկէ ամերիկացիք կը ստանան ածիխն մոլիթ, գորգ, բամպակ են., և հոն կը ներածեն հում երկաթ, ալիւր, գործուղը, լօմ, բանուած երկաթ, գործիքներ են։ Տարւոյս սկիզբէն ի վեր 1 միլիոն քիլօ ամերիկեան ալիւր մտեր է Թուրքիա, մինչ ատկէ առաջ ալիւր բնաւ մուած չէ նոյն միջոցին։ Տօչէ Զայնոն այս կէսը չհաշուելով, մեծ վաճառք մը կը նշմարէ Աւստրիոյ վաճառականութեան համար՝ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ հարաւային նահանգներուն մէջ։

ՌՈՒՄԻԱՆԻՈՑ ԴԻՒՄԱՐՈՒԻՄ.—Այսօր դեսպանները գումարում մը կ'ընեն Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ, ծանուցագիր մը խմբագրելու համար կ. Պոլիս հասած պատրաստ դէղերու, հանքային ջուրերու, և կարագի, ալիւրի, իւղի նման անուսիչ նիւթերու մաքսատուրքի նկատմամբ։ Այս ծանուցագիրը պիտի մատուցանէ Բ. Դրան։ Կըսուի թէ երկու ծրարներ կան այդ մասին, մէկը Ռուսիոյ և միւսը Գերմանիոյ դեսպաններուն կողմէ պատրաստուած։

ԲԵՐԱՑԻ բանտին տնօրէնը, քարտուղարը և երկու բանտապահները պաշտօնանկ եղան, իրենց պաշտօնին մէջ դեղծում գործած ըլլալնուն համար. քննութեան բացուեցաւ։

ՔԱՐԱՓԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, իր պայմանագրին համաձայն պարտաւոր էր 7000 մէդր տեղ յատկացնել Ղալաթիոյ մաքսատան համար. բայց կ'ուզէր, պայմանագրին հակառակ, միայն 4000 մէդր տեղ տալ։ Պետական խորհուրդը որուն ներկայացուած էր խընդիրը, անցեալ հինգշաբթի նիստին մէջ վճռեց թէ ընկերութիւնը պարտաւոր է անպայման 7000 մէդր տեղ յատկացնել այս նպատակաւ։

—Քարափի ընկերութեան կողմէ նորընկալ գողութիւն մը կ'ըլլայ մաքսատան հասած ալիւրի պարկերուն վրայ։ Շոգենաւէ մը քարափ հանուած, օրինակի համար, 100 պարկ ալիւրին 50ին մաքսային գործողութիւնները կը կատարուին, բայց մնացեալ 50ը կը պահուի ընկերութեան մթերանոցները մէջ, և յետոյ առանց մաքսային ու և է գործողութեան առաքատանաւերով և նաւակներով հոս հոն կը փոխադրուին։ Ասիկայ հակառակ է ո և է պայմանագրի, և մեծ վնաս կը պատճառէ տէրութեան գոնձուն։ Հարկ եղած պաշտօնատունը կը խորհի պարտ ու պատշաճը ի գործ դնել քարափի ընկերութեան այս զեղծումին դէմ։

—Պայմանագրի հակառակ ուրիշ վարմունք մըն ալ ունի ընկերութիւնը, որ ըստ պայմանագրին, քարափին մօտեցող մակոյկներէն տուրք մը, և անոնց պարունակութեան համար զատ տուրք մը միայն առնելու իրաւունք ունի. վերջերս աչքառ բեռացած մակոյկ մը ըստ սովորութեան քարափ տուրք, և իւրաքանչիւր ոչխարի համար 4 փարա տուրք առնելէ ետք, 4½ ղրչ. ողջ դրամ նոր տուրք մըն բեռցուցեր է անոնց վրայ ֆալամբի տուրք անունով։ Այս մասին բողոք մատուցեր է քաղաքապետութեան։

ԻԶՄԻՐի ՃԷՖի վաճառականները խնդրագիր տուած են որ իրենց արտածած ձէթի ներքին տուրքը չնչուի, որպէս զի կարող ըլլան մրցիլ Միջերկրականի ուրիշ նաւահանգիստներու արտածութեան հետ։ Առեւտրական նախարարութիւնը կը քննէ խնդիրը։

ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Իզմիրի Ադելիէն կը հերքէ եւրոպական լրագիրներու անհեթեթ մէկ գրոյցը, Իսլամ գաղթականներուն նկատմամբ։

ՌՈՒՄ ԴԱՍԱԼԻՔ ՄԸ, որ Քասթ պէյ անուամբ Պոլիս եկած էր, վերջերս բանուած է Բեզերպաշիի մէջ։ Բրնութիւն յայտներ է։ Կայս. Իրատէ մը ներեց անոր։

ՀՈՒՆԳԱՐԱՑԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Այս շաբթու Սէլանիկի ճամբով Պոլիս կը ժամանեն երեսուն հունգարացի զբօսաշրջիկներ։ Առանց 12ը ուսուցիչ են Բէչթայի Արեւելեան վաճառականութեան Ակադեմիային, և 18ը նոյն վարժարանի ուսանող են։

ՀԷՐՃԷԻի ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ.— Ցառաջիկայ հինգշաբթի բացումը կը կատարուի Հէրէքէի նորակառոյց հիւանդանոցին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ երկրորդ կարգի Իսպրահատուր–յածառորակը, 16 թնդանօթով և 494 նաւաստիով, անցեալ շաբթու Սէլանիկ հասաւ Վոլոյէն։ Մարտանաւն հրամանատարը՝ ընկերակցութեամբ տեղւոյն հիւպատոսին, պաշտօնապէս այցելեց կուսակալին։

ՌՈՒՍԻՈՑ Միջերկրականի նաւատուրմէն երկու զրահաւոր և մէկ թնդանօթակիր յառաջիկայ ապրիլի առաջին կիսուն (Ը. ե.) Իզմիր կը սպասուին, ուր պիտի մնան ութ օրուան չափ։

ՍԱՄՈՍԻ կառավարիչ Քեազըմ էֆ.ի պաշտօնը հաստատող կայս. Ֆէրմանը կղզիին մէջ երէկ կարդացուեր է մեծ հանդէսով։

ՏԻԿԻՆ ՀՆՐՇԻ պէմ զատ կը բացուի Օսմ, կառավարութեան կողմէ Բարիզի մէջ, բաժնեթուղթերու փոխարժէքի եւ այլն հաշիւներու համար, զոր կը պահանջէ անկէ։

ՀԱՑՏԱՐ ՓՇՆԱՑԻ քարափի և նաւահանգստի չինութեան պայմանագիրը Բ. Դրան ղրկուած է, հարկ եղած ձեւակերպութիւնները կատարուելէ ետք մատուցուելու համար ի վաւերացումն։ Մենաշնորհին պայմանաժամը Անատոլուի երկաթուղիներու աւետաղութիւնը պիտի ունենայ, այն է 99 տարի. միայն թէ կառավարութիւնը 30 տարի ետք պիտի կրնայ դնել զայն ութէ ութ։ Շինութեան ատարտումէն ետք, ընկերութիւնը 1500 ոսկի պիտի վճարէ մէկ անգամուան համար։ Շինութիւնները պիտի սկսին վեց ամիսէն։

ՀԵՐՔՈՒԻՄ.— Մալխոմ բացարձակ կերպով կը հերքէ Սոֆիայի Պջղ–լրագրին այն լուրը թէ Սեւ Լերան սահմանագլխին վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցած ըլլայ Իսլամներու և Քրիստոնեաներու միջեւ, և թէ Ագվայի մէջ Իսլամները յարձակած ըլլան տեղւոյն քահանային և վարժապետին վրայ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ՅԱՑՐԻՑԻի վերջին մէկ որոշումին համաձայն, Սկիւտարի վերջին չոգենաւը սկսած է կատարուիլ մեկնիլ ժամը իրիկուան կէսը 5 վայրկեան անցած։ Գուզկունճուգի չոգենաւն ալ 12ը 20 անցած. բայց չոգենաւի ժամի գինը 20 փարայի իջած չէ, ինչպէս ծանուցուած էր։ Պիտի գործադրուի՞ արդեօք այս օգտակար որոշումը։

ՁԵՂՔ ՄՈՒԽԹԱՐ ՍԸ.—Քոզլըճայի (Ադրնէ) մուխթարը որ ամբաստանուած էր կառավարական դրամը կոկորդն անցնելուն համար, իւրացուցած 7,000 ղրչ.ը վճարելու, և երեք ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Իզմիրի դատարանին կողմէ։

ՆՈՐ ՊԱՀԱԿԱՆՈՑ.—կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ նոր պահականոց մը շինել Պէշիքթաշ Խասէքիի գետնին մէջ։

ՁՈՐՈՐԴ ՁՕՐԱՒԱՆԱԿԻՆ (երզնկա) համար նոր նուագարաններ ղրկուեցան Սպարապետութեան կողմէ։

ԳԱՎԱԶԻ ՄԱՔՐԱՆՈՑԻՆ նորոգութիւնը որ կը կատարուէր ժամանակէ մը ի վեր, այժմ աւարտած է։

ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Իզմիր գտնուող Իսլամ գաղթականներէն 2500 տուն կայս. հրամանաւ պիտի փոխադրուին Քանիայի նահանգը։

ՄԵԾ ԿՂԶիի մայրինեւուն (չամլաղաճ) մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւցած է։ Քաղաքապետութիւնը հրամայեց փուխտացնել ատոնց դարմանումը։

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ. — Քուրդ աշիրէթի մը պետ Շաքիր աղա, Վանի մէջ ի բացակայութեան դատապարտուած էր անասուններ յափշտակած ըլլալուն համար, բայց ի վերջոյ ներման արժանացած։ Ատոր պատասխանը Մէհմէտ Եւսուֆ կը փնտռուէր ոստիկանութեան կողմէ, անճամբ եկեր և հնազանդութիւն յայտներ է։ Կայս. Իրատէ մը ներեց անոր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ գործակատար Պ. Մարքոֆ կ'ըսուի թէ հրաժարական տուեր է, և իր տեղը ղրկիչ մը պիտիանուանուի։

ԻԶՄԻՐի եղեռնադատ Աւետեանը՝ 15–կան տարի բանտարկութեան դատապարտեց այն երկու աւազակները, որոնք ամէն երեք ամիս առաջ լեռը տարած էին Հաճի Տաւուտ Ֆէրգուհի տղան։ Նաև 5 տարի բանտարկութեան դատապարտեց անոր մէկ մեզապահիցը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Առջի գիշերը գողեր մտան Պոլսոյ կողմը եէշիլ Թուլումպա պողոտային վրայ ժամագործի մը խանութը, և կողոպտեցին հոն գտնուած բոլոր ժամացոյցները։ Ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։

ԱՐԿԱԾ ԹԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Զկնորս Հաֆըզ, անցեալ իրիկուն ժամը 2ին իր նաւակով կէօք Սուի գրօսարանէն քանի մը հոգի առնելով ժամ 3ին Գանլըճա կը տանի, ու նորէն կը վերադառնայ կէօքսուի, ուրկէ հայ պանիր առնելով ժամ 4ին մօտ կը հասնի Չինկեանկ նաւամատոյցը։ Բայց անկէ ետքը ինչ ըլլալը յայտնի չէ։ Նոյն գիշերը իր նաւակը՝ մէկ թիակով՝ ափնուած է Գանտիլլիի բացերը։ Չի գիտցուիր թէ ինչ եղած է. արկածի՞ մը ղոհ գացած է թէ անձնասպան եղած։ Դիակը գտնուած չէ դեռ։ Քննութիւն կը կատարուի։

ՍՈՒՐՃԱՆԴԱԿԻ ԱՅՑՕՐԻԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՁԻՆԸՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ. —Քէնէդէ Զոյնանկի Բեթերսպուրկի թղթակիցը կը դրէ թէ վէնզնկեցութեան դեսպանախորհուրդին պիտի մասնակցին միայն այն պետութիւնները որոնց արտաքին ինքնուրոյն քաղաքականութիւն մը ունենալու իրաւունքը տրուած է Օրինակի համար Տաճկաստան հակառակած ըլլալով Պուլկարիոյ յիշեալ դեսպանախորհուրդին մասնակցելուն, Պուլկարիոյ անունը չնչուած է մասնակցողներուն ցուցակէն։ Այն կէսը թէ ո՞վ պէտք է դեսպանախորհուրդի հրաւիրագիրները խրկէ երկար վիճաբանութիւններու տեղի տուած է, և ցարդ վերջնական որոշման մըն ալ կարելի չէ եղած յանգիլ։ Կընայ ըլլալ որ Ռուսիա պատրաստ է հրաւիրեալներու ցուցակը և Հալանտական կառավարութիւնը ղրկէ հրաւիրագիրները։ Այս որոշումն ալ տակաւին վերջնական նկատել չէ տակաւին վերջնական նկատել։

ՆԱՁՐ. ԱՐԵԻԵԼԻ.—Վատահ աղբիւրէ կ'իմացուի թէ Լի–Հունկ–Զանկ մօտերս Բէյքին պիտի վերադառնայ։

—Յոյներէն գործակալութեան հաղորդագրութեան նայելով, Զինաստանի մասին Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ տեղի ունեցած բանակցութիւնները հետզհետէ որոշ ուղղութիւն մը ստանալու վրայ են, և բոլոր պատճառները կան յուսալու որ շուտով կարելի պիտի ըլլայ այդ մասին գոհացուցիչ արդիւնքի մը հասնիլ։

ՖՐԱՆՍԱ.—Կէս պաշտօնական կերպով կը յայտարարուի թէ պատերազմական նախարար Պ. Լոքրուա մօտերս 2½ միլիոն ֆր.ի վարկ մը բանալու ծրագիր մը պիտի առաջարկէ խորհրդարանին, նոյն գումարով ծովային հետեւակազօրերու և թնդանօթաձիգներու մէջ կատարելագործութիւններ մտցնելու համար։

ԱՑՍ ՕՐՈՒՆ
ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

[Երեկուան հեռագիրները կը հրատարակենք աւելի մանրամասնութիւններով, մեր այսօրուան արտաքին լուրերուն բաժնին մէջ]։

ՀՌՈՄ, 26 մարտ.—Իտալական լրագիրներու մեծագոյն մասը Փրանքօ–անգլիական պայմանագրութեան մասին անյագաստ լեզու մը կը գործածեն։

ՄԻԼԱՆ.—Կը ծանուցուի թէ Վիքթորիա թագուհին այցելութիւն պիտի տայ Ֆրեետերիկ կայսրուհիին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Օքսֆորտի և Քէմպրիճի տարեկան նաւաբաջառը տեղի ունեցաւ երէկ։ Քէմպրիճի խումբը յաղթանակը տարաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լուր կը շրջի թէ մօտերս Ալզաս Լոռէնը պիտի վերածուի դրքաստութեան մը՝ Պաւիերական իշխանի մը կառավարչութեամբ։

ԲԱՐԻԶ.—կը հերքուի այն լուրը թէ Պ. Նիզառ վատիկանի դեսպանութենէն պիտի հրաժարի։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան ֆունտ ստեռլին	
Երկկ իրկուն գոցուեցաւ	25.01
Այս առաւ. բացուեցաւ	25.02
Սէռի B	6.25
» C	28.10
Թուժէլի երկաթուղի	
Երկկ իրկուն գոցուեցաւ	121.37
Այս առաւ. բացուեցաւ	120.75
Ռէժի	286.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ	7.28
» Թոխանա	2.30
» Պարատթուղթ	502.—
Օսմ. Ագահվզր. Ընկ.	4.20
8 օրուան խթիլանց 1000ի համար	—.—
1 » » » »	—.—
Փոխանակ. բնթ. տոքը	
Մէճիտիէ արծաթ	108.—
Մէճիտիէ	94.10
Անգլիական ոսկի	110.08
Ֆրանսական ոսկի	87.19
Ռուբլի	51.06
Բուժլի թղթադրամ	8.56

ՍԻՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ Մարտ.

Անգլիական գնաւոլիտ Անգ. ոսկի	110.93
Օսմ. Գնաւոլիտ Սէռի B	46.25
» » » C	28.10
» » » D բաց.	22.63
» » » D գոց.	22.63
Փոխան. Բարիզի վրայ	25.438

ԲԱՐԻԶ 24 Մարտ.

Ֆրանսական բանք 3% ֆր.	102.25
Օսմ. Գնաւոլիտ Սէռի B	47.10
» » » C	27.20
» » » D գոց.	22.85
Բուժէլի երկաթուղի	122.—
Ռէժի	286.—
Օսմ. Գանգա	567.—
Գրէտի Լիռնէ	895.—
Օսմանիէ	410.—
Օսմ Մաքսատուն	500.—
Թրանվալ	53.—

ԿԱՐԵԻՈՐ

Մի անգամ ընդ միշտ կը ծանուցանենք մեր բոլոր գործակալներուն, բաժանորդներուն և ընթերցողներուն որ Սո–ըհանդակի Տէր և Տնօրէն Տիգրան էֆէնտի ձիվելեկեանի ուղղուած գրութիւններու վրայ Պէյօղ Զէ Գրնել նաև Տէր և Տնօրէն ձեւերէն Շարֆէյէի, սասվ երկու թերթերու վարչական գործառնութեանց մէջ դժուարութիւններու տեղի չի տալու համար։

Ուրեմն Սո–ըհանդակի և ձերէրէ Շարֆէյէի հաշիւները բնաւ իրարու հետ առընչութիւն չունենալով, երկու թերթերու վարչութեանց ուղղած գրութիւնները պէտք է որ զատ տեղի ունենան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԱՐՄՏԻՒ.—Յոբեն.—Այս չաբթու հասաւ կակուղ ցորեն Զակրա 20,000 քիլէ Պրայլա 3000, Կիւրքա 4000, Վարնա 4000, Սամսոն 2000 և Անատօլու 2000։ Եկաւ և ծախուեցաւ կարծր ցորեն 7000 քիլէ։ Մարսիլիոյ մէջ Պէլտհանսքա կ'արժէ 24, Ալէքսանտրօֆ՝ 22, Նիգօլայէֆ՝ 21.75, Մարիանօբուլօ 22.50, և կարծր թախանրօկ 19–19½ ֆր.։—Հաճար.—Վաճառում չկայ։ Իգմիրի մէջ գործեր եղան 55–60 փր.էն։—Եգիպտացորեն.—Հրապարակը բանուկ է, 15,000 պարկ ծախուեցաւ Սեւ Ծովու ապրանք, օխան 23–23½ փր.էն։ Իգմիրի մէջ ալ բանուկ գործ եղաւ. գին իբր 40–50 փր.։—Գարի.—Ծախուեցաւ 15,000 քիլ. Դանուբի ապրանք 13¼–13½ ղրշ.էն քիլէն։ Անատօլուի ապրանքին վրայ գործ չեղաւ. Իգմիրի մէջ գիները թոյլ են։ Տեղական 14½–16, Ուչագ 15–18.—Վարսակ.—Բնաւ վաճառում չկայ։ Իգմիրի մէջ օխան 28½ փր.։ Մարսիլիոյ մէջ՝ Սամսունի ապրանք կ'արժէ 14–16. Գարաման 16։— Կորեկ.— 100 պարկ ծախուեցաւ 21 փարայէն օխան։ Իգմիրի մէջ առուտուր չկայ։— Թաղանէք.— 200 պարկ ծախուեցաւ 26 փր.ն օխան։ Հրապարակը թոյլ է. Իգմիրի մէջ գիները իյնալու համակամ է։ Գին 30 փարա։ Մարսիլիոյ մէջ Խոտոզոյի ապրանք 18½, լուացուած 20 ֆր։— Խաշխաշ.— Վաճառում չկայ։ Իգմիրի մէջ գործեր եղան 37—38 փր.էն օխան։ Կնճիթ (սուսամ).— 3000 պարկ ծախուեցաւ, 89–90 փարայէն օխան. Իգմիրի մէջ հրապարակը բանուկ է։ Ասալիա 92–93, տեղական 93–95, լաւ ճերմակ 95–98 փր։ Մարսիլիոյ մէջ արեւելքի ապրանք 13–13¾։ Ակնած.—Վաճառում չկայ։ Անատօլուի ապրանք 3–3¼ ղրշ. Միսիլի 3·50–3·62½, Քիոս 4·50–4,62½ ղրշ.։

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆՔ.—Ալէաբ.—եկան և ծախուեցան 1000 պարկ Օտեսա, 500՝ Պրայլա, 1000 Վարնա, 500 Մարսիլիա և 500 Սամսոն։ Գիներն են, ոսկին 100 ղրշ.էն, Օտեսա Ա. տեսակ 95–100 Բ. տեսակ, 87–92 Գ. տեսակ 77–82 ղրշ. պարկը։ Անատօլու Գըրմա 67–68. Սամսոն 62–64. Պրայլա Բ. տեսակ 82–84, Գ. Դ. և Ե. տեսակ 77–78. Մարսիլիա 61–63, Ամերիկա 65–76. տեղական Ա. տեսակ 90 ղրշ.։

ԴԱՂԹԱԲԵՐԻՔ.— Շոփոթ. — Հասաւ և ծախուեցաւ 7000 պարկ Թրիէսթէ, 300 պարկ փոչի, 348 պարկ Ռուս, 100 պարկ կեչծ ռուս, և 100 տակառ Հոլանտական։ Թրիէսթէ ծախուեցաւ 83–85 ղրշ.էն։ 109 Ճաբռնական 168 Խահոթ.—Հասաւ և ծախուեցաւ 1300 պարկ։ Բլնդ.— Հասաւ 1500 պարկ եգիպտական, 125՝ Բանկուն, 200 Բրուն, 200 Ճաբռնական և 50 կեչծ Ճաբռնական։ Ծախուեցան Բանկուն 109, Ճաբռնական 168 և եգիպտական 78–81 ղրշ.էն և Բրուն 43–44 ֆր. պարկը։— Մամ. Հասան և ծախուեցան 300 մետուկ Թուրնիէ 50 ֆր.էն։ Արոլլոնի գինն է 47 ֆր։—Կաշ.—Մեծաքանակ ծանուցում և վաճառում եղաւ։ 19¼ ղրշ.էն սըմտուկը, թրանսիթ։ Պոլսոյ մէջ 23½ ղրշ.։

ՄԵՏԱՂ. — Եղէնի. —Ծանուցում և վաճառում անկարեւոր։ Նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ մետաղի միւս տեսակներուն վրայ։

ԱՐՏԱՆՈՒՄ. —Թէյընի.— 600 օխա զանազան ապրանք ծախուեցաւ 16–19⅛ ղրշ.էն օխան։ —Բոսբղ. —Իգմիրի մէջ բնաւ գործ չեղաւ։ Գիներն են գերբրա անատօլու 5.55 և Բումէլի և չրջականները 5½։ — Բամպակ.— Եկաւ Էգէսինէ 120 պալա և ծախուեցաւ 4 ղրշ.էն օխան։ Գիները ամուր են, Մանչէսթըէ և Լիվըրբուէ եկած լուրերուն վրայ։ Իգմիրի մէջ քիչ գործեր եղան արտածութեան և տեղական սպառման համար։ Գիներն են պարկով՝ կենդիները 225—225½, չէնպէրլի 222½–225, Ատանա 205 ղրշ.։ Հավրի մէջ գիները աւելի բռնելու հակամիտութիւն կար։— Մեխակ.— Խոզակի գինը բարձրանալու վրայ է։ Այս չաբթու վաճառումները աննշան են թէ՛ խոզակի և թէ ձեւաքսի։ Մարսիլիոյ մէջ փոքր գործեր եղան. գիները դէպ ի վեր են։ Լոնտոնի մէջ խնդրանք չատ կայ, բայց գործերը քիչ են, չհադէտներու չափազանց պահանջումին պատճառաւ։ Իգմիրի մէջ խոզակ կը խնդրուի և գիները կը բարձրանան չարունակ։ Պատրաստ ապրանքը կը նուազի։ Լիմոնի մէջ Պրուսայի բժոժական մետաքսի (կրէժ) գինն է 42–48. Սուրիա 47–50, Սուրիոյ կրկնոլոր մետաքս 51–53, Պրուսա 49 ֆր.։— Կապերտ.— Բանուկ գործեր։— Աֆիոն.— Վաճառումները աննշան են։ Իգմիրի մէջ հրապարակը թոյլ է. գիներն են Գարահիսար Թէլէլ 72–73, տեղական 74–75, և զանազան 70–72 ղրշ. մէկ քանի գործեր կան. պատրաստ ապրանք 1950 կողով։— Թաղէ էէ (քիթըէ).—Ծախուեցաւ 50 պարկ ճերմակ 21–29 ղրշ.էն և 15 պարկ Պիռնաս՝ 15½–18½ ղրշ.էն սխան։ Իգմիրի մէջ հում նիւթ օխան 18 ղրշ.ի վրայ գործեր եղան։— Դեղէն Ղեչմամ. — Բնաւ վաճառում չկայ. Իգմիրի մէջ գիները ամուր են։ 20⅝–20¾ ղրշ.էն խնդրանք կայ։ Մարսիլիոյ մէջ արեւելքի ապրանք կ'արժէ 165–168։— Ձէհրէ.—Վաճառում չկայ։ Իգմիրի մէջ հրապարակը թոյլ է։ Մանր գործեր եղան 95–100 փր.էն օխան.— Մրգի.— Բնաւ գործ չեղաւ— Խաշխաշ (բալամուտ).— Արտածման գործեր ընդհանրուն՝ գիներու բարձրացման առաջքն առնելու համար ըրած ձեռնարկին հետեւանօք գիները անհաստատ են։ Գործառնութիւններ եղան 38–42, 65–70, 72–76, 74–80 և 85–92 փր.էն.—Մասիխա.— Աննշան գործեր. անփոփոխ գիներ։

Աւետարանի Սենեակի Լրագիր
13/25 Մարտ 1899

ԴԷՍ ՈՒ ԴԷՆ

ԼԵՒՈՆ ԺԴ... ԵՒ ՆԱՒԱՊՈՏԸ.— Այս պահուս Լեւոն ԺԴ. Պապը, հիւանդութեան պատճառով, բժիշկներու հրամանով ստիպուած է հեռու կենալ ծխախոտէ։ Ասիկայ եծ զրկանք մըն է իրեն, որովհետեւ Լեւոն ԺԴ. չատ ծխող մըն է։ Այս կէտին մէջ բնաւ չի նմանիր իր նախորդներէ ոմանց, մասնաւորապէս Ուրբանոս Ը.ի և Ինոսենտիոս Ժ.ի, որոնք թշնամի էին ծխախոտի։ Ուրբանոս Ը. քահանաներուն արգիլեց եկեղեցիներուն մէջ ծխել, բան մը զոր մեծ մեղք կը համարէը։ Նոյն իսկ սպառնաց բանադրել զանոնք եթէ չամառին սեղանին վրայ ծխել, սպանիայի քահանաներէ ոմանց նման։ Անոր յաջորդը, Ինոսենտիոս Ժ. չափելի չառաջ գնաց. 1650 փետրուար 1 ին հրամանագիր մը հանեց, ոլով բոլոր քրիստոնեաներուն կ'արգիլէր վատիկանի եկեղեցին մէջ ծխել. ու կը սպառնար հակառակ պարագային բանադրել զիրենք։ Աւոր պատճառ կը ցուցնէր սա իրողութիւնը թէ ծուխը հոգ, փունգտալ կը պատճառէ, և տաճարին վեհութեան վայելուչ չէ տիկայ։ 1725 ին միայն, Բենեդիկտոս ԺԳ. որ չատ ծխող մըն էր Լեւոն ԺԳ. ի նման, եւս առաւ այդ հրամանագիրը։

ՈՐՔԱՆ ԿԱՐԱԳ ԿԱՐՏԱԴՐԻ ԿՈՎ ՄԸ. — Ձէրսիի մէջ (Ամերիկա) մրցումի դրուած 6 տարեկան կով մը 24 ժամուան մէջ 38 լիտր կաթ տուած է, որմէ 2 լիտրէն աւելի կարագ չհնուած է։ Ուրիշ կով մըն ալ 39 լիտր կաթ տուած էր նոյնչափ ժամանակուան մէջ, որմէ 3 լիտրէ աւելի կարագ ելաւ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԴԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Փարաքեօյ, կամ. Արջիճ մօտ. Դեր. Գործակալութիւն. Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանատրական ամէն տեսակ գործողութիւն։ Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն ուանդ թողուած արժէթուղթերուն։ —Վերանական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ չրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳԻՐԵՐ։ —Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ։ —Կարողներ կը վճարէ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ —Արժէթուղթեր կ'ապահովէ։ —Դրամ կ'ընդունի Չէքի հաշուով։—ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։ —Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՑ Դեր Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։ —Ապրանք կ'ընդունի թէ՛ իրրեւ անպայման ատանդ՝ պարզ մխիթարչէք ստանալով, և թէ՛ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ արտասահման վաճառման համար

ԻԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԲՈՒՐՋ, ՊԱՆՔՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՏԱՐԻՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԱՆՔԻ ՏԱՐԻՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ 1829

Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	94 Միլ.	Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	135 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցուած վնասներ	» 90 »
Հատուցուած վնասներ	» 215 »	Ապահովագր. դումարներ	» 246 »

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ԲԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Կեանքի Ճիւղին Տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Գալաթա, Թանթրապուռն խան, Օամ. Պանճայիճ դէմ

Յ. ՎԱՍԻԼԵԱՆ
ԴԵՂԱՏԻՊ - ԳԾԱԳՐԻՉ
Բանկալթի, մեծ շիտակ ճամբայ, թիւ 119

Աշգոյ հասարակութեան տեղեակ կը գտնուի, երկուշաբթի մինչեւ կէս օր, իսկ Շորեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը մինչեւ իրիկուն ստանձնելով հետեւեալ աշխատութիւնները։

Կանանց չատուկ ձեռագործական ամէն տեսակ գծագրութիւններ, նշանագիրներ (մարքա) Հայ. և Գաղղ. ամէն տեսակ ձերմակեղէնի և նիւթի վրայ։ Մանաւորապէս ամբողջ օժիտի յանձնառութիւն չատ ճաշակաւոր աշխատութեամբ։ Սիկսած թղթի կաթարիչներ՝ գունաւոր և անգոյն։ Հրապարակի գործառնութիւններէն վերաբերեալ վիմատիպագրելի թուղթի (էգալը) վրայ աշխատութիւններ թէ՛ գծագրական և թէ՛ գեղագրական, Հայ. և Գաղղ.։ Տպատնագիրներ, Դրոշմագիրներ (թէմպրը), Ժամացոյցի սպառնականներ, կոփարիչներ։ Գոհարեղէն զարդերու և մէջէ մէջ դիրերու գծագրութիւններ։ Ընդօրինակութիւն առևտրական և վարչական գործառնութեանց վերաբերեալ գրութիւններու, Հայ. և Գաղղ.։ Մասնաւոր դասախոսութիւններ իր տանը մէջ և կամ ուրիշ տեղ։

Չափաւոր պայմաններ։ Ճշդութիւն և Մաքրութիւն։ 7—10

ԿՈՒԶԷ՞Ք

Անարատ, ածան և թարմ Դեղ և ՄՕՌԻ ձկան իւղ խմել. նոյնպէս կ'ուզէ՞ք ապահով ըլլալ որ ձեր հիւանդը ընտրելագոյն և թարմ դեղերով պիտի դարմանուի,

ՏԱՐԻՔ ՉԵՐ ԴԵՂԱՏՈՒՆԸ

առ Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեան, տէր և տնօրէն ՍՈՒԼԹԱՆԻՔ դեղարանի, Կէտիք-Փաշա-Պաչի թիւ 5
15—7

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՉՓԵՍՏԵՂԵՆՆԵՐՈՒ
Գ. ԷՄԻՆԵԱՆ, Ռ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլիս, Սուլթան Համամ Թոփխանայի խան
թիւ 18, 20, 22, 24.
Մեծ Շուկայ, Պետրում խան, թիւ 30

Մեր վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ գգեստեղէն՝ ձըմեռուան չատուկ, և չափու վրայ ալ ընտիր հագուստներ կը չինուին։ Մեր նպատակն է մրցիլ թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Ղալաթիոյ բոլոր վաճառատուներուն հետ. ուստի մեծ խնամք կը տանինք ապրանքներու տեսակին, ազնուութեան և դիմացկունութեան. գիներն ալ 20 % ածան են բաղդատմամբ եւրոպական և տեղական հագուստներու։ Աւոր համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատուները, Թոփխանէ խան, եւ Մեծ Շուկայ՝ Պետրում խան։ Այս վերջին վաճառատունը, որ Շուկային նորոգութեան առթիւ գոց էր, վերաբացուած է։ կիներու համար կը գտնուին ամէն տեսակ ժաքէթիներ։

ՎԻՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԱՒԵՏԻՍ ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ
ՄԵՏԱՓՍԵԼԷՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Մեծ փողոց թիւ 407
Կիւտիւկեան աբաթրմանին տակ

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի՝ Եւրոպայի վերջին նորաձեւութեան համաձայն եկած մետաքսէ կերպասներ, ինչպէս սեւ և գունաւոր տաֆտաքներ, պլուշի և կարմիրթիրի կերպասներ, ծաղկենկար և պարզ թաւիշներ, զանազան դիպակներ, գլօի համար գծաւոր և գոյնզգոյն մետաքսեղէններ, բօլոնէզներ, եւն., եւն։ Ցածախորդները գոհ պիտի մնան գիներուն չափաւորութիւնն և ուրիշ ամէն տեսակ կէտերով։ 40—7

''ՍՈՒՐՉԱՆԴԱԿ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ՀԱՆԸՐԻ ԼԸՔՕՈՒՐՔ

ԳԵՏԻՆ ԳԱՆՁԸ
(Տաբօրիճեան արկածներ Պրագիլիայ մէջ)

Բ.

Այս վայրկենին տանի չափ մարդիկ, որոնց ծանր կօչիկները կը հնչէին գետնին վրայ, ֆանէլայէ չապիկը կուրծքերնուն վրայ կխաբայ, գլուխնին՝ ծածկուած մինչեւ ականջնին իյած գլխանոցով մը, դէպ ի երեք կուսարանիները կուգային։ Մանկամարդ կինը վանդ մը գուշակելով, իր ընկերներուն ետին պահուըտեցաւ։ Այս վերջինները նոթեկներուն արտաքին երեւոյթը ապահովիչ չգտնելով, առանց բառ մը ըսելու դանակնին հանեցին, և իրենց արմուկները սեղմած, չարունակեցին ճամբանին, ջանալով ծածկել իրենց ընկերուհին։

Երկու խմբակները հազիւ 10 մէտր հեռու էին իրարմէ։ Ցանկարծ տասը հոգինոց խմբակին մէջէն ձայն մը լսուեցաւ։

—Ան է (մանկամարդ կինը ցուցնելով)։

—Քայմա՞նը, պօռացին ցած ձայնով կուսարանիները՝ արդէն պատրաստ իրենց կրելիք յարձակումին։

Մէկ ոստումով կարմիր չապիկով մարդիկը ասոնց վրայ յարձակած էին։

—Օ՛խ, օ՛խ։

Եւ երկու աւազակներ փոչիներուն մէջ կը տապլտէին, վիզերնին կիսով չափ կտրուած։

Անակնկալէ մը վախնալով, երկու կուսարանիները կռնակնին տան մը կրթընցուցին։ Մանկամարդ կինը պահուեցաւ, կծկտեցաւ պատին տակը։

—Օ՛խ, օ՛խ։

Ցարձակողներէն երկու հոգի ալ իրենց ոտքին տակ ինկան կայծակնահար։ Ոչ իսկ ազմուկ մը, կոչ մը։ Այս մարդիկ լուին կ'ապրէին ու լուին... կը սպաննէին։

Երրորդ անգամ ըլլալով ասոնց թեւերը երկնցան, և ահա յանկարծ գաւազանի երկու ահռելի հարուածներ անոնց գլուխը չախչախեցին։ Երկուքը մէկէն անկենդան գետին տապալեցան հնդկուհիին ոտքին տակ։

Մեծ Օձին ալջիկը—այս էր անոր անունը—իր թշնամիներուն տրամադրութեան տակ կը գտնուէր։

—Մատնի՛չ, մրմնջեց Հնդկուհին՝ նըշմարելով Քայմանը որ աւազակներուն ետին պահուըտած էր։

Այս անաթեմային միակ պատասխան ըլլալով հեգնական ծիծաղ մը միայն լսուեցաւ։ Անմիջապէս չրջապատեցին զայն, գետինը պառկեցուցին, և կոշտ ձեռք մը գոցեց անոր շուրթները, որպէս զի չկրնայ պոռալ։

—Իրաւ որ հոս մարդ կը սպաննեն, ըսաւ ձայն մը։

Ամերիկացի մըն էր, տակառի մը պէս կլոր, որ խմբակին մէջ մտաւ, կամ աւելի ճիշդը՝ գլորեցաւ, հակառակ ազատչանքներուն իր կնոջ և աղջկան, որոնց հետոտն կ'ընկերանար, մինչ իր կապը քսան մէդր հեռուէն կուգար ետեւէն։

Նորեկը տեսնելնուն՝ երեք աւազակները իրարմէ զատուեցան, և գիրուկ մարդը տակաւին ինքզինքը չգտած, գաւազանի հարուածներու տակ ընկճեցաւ։

—Օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն, պօռացին երկու կիները՝ խելայեղօրէն դէպ իրենց կապը դառնալով։

Կառապանն և սպասաւորը չլսելու զարկին, և անտարբեր կերպով իրենց ճանբան չարունակեցին։ Ասիկայ ըսել չէ թէ իրենց տիրոջ օգնել չէին ուզեր։ Բայց անիկայ բացարձակ պատուէր տուած էր որ բնաւ չհեռանան իրենց գործին գլխէն, նոյն իսկ եթէ պէտք ըլլար զինքը ստոյգ վտանգէ մը ազատել։ Եւ երկու սպասաւորները չատ լաւ գիտէին թէ ի՛նչ կ'արժէն հրամաններն այն մարդուն, զոր ընթերցողները ճանչցան անշուշտ, այն է Մասթըր Ճօն Ֆորլի։

Բարեբաղդաբար նոյն միջոցին պողոտային անկիւնէն դուրս ելաւ երիտասարդ մը, որ օբէյալի եղանակ մը մրմնջով, գլուխը ետին, զուարթօրէն կը յառաջանար, կեանքէն գոհ եղող մարդու մը դէմքով, և ձեռքը բռնած ցպիկի մը հետ խաղալով։

Երկու կիներուն օգնութիւն պօռալու ձայնը լսելով, կանկ առաւ, կատուի մը արագաշարժութեամբ յարձակեցաւ աւազակներու խումբին վրայ, և ոտքի ճարտար և ուժգին հարուածներով տասը քայլ անդին գլորեց երեք աւազակները, որոնք մասդըր Ճոն Ֆորլիի գործը լմնցնելու վրայ էին։ Ցետոյ նետուեցաւ միւս աւազակներուն վրայ, որոնք մանկամարդ հնդկուհիին վրայ յարձակած էին, և կռուփի այնքան ուժգին հարուածներ տեղացուց անոնց, որ մէջերնէն մէկուն գանկը չախչախեցաւ և գետինը ինկաւ մէկ մ'ալ չելլելու պայմանաւ։

Միւս հինգը կծիկը դրին, կարելի եղածին չափ արագութեամբ։

Վեցերորդ մը, որ մասնակցած չէր կռուին—Քայմանն էր ան,— սողունի մը պէս սպրդեցաւ երիտասարդին ետին, և դանակը վերցնելով անոր կռնակը մխելու վրայ էր. բայց նոյն միջոցին իր չուքը մատնեց ներկայութիւնը և ըրած չարժումը։ Երիտասարդը՝ կայծակի արագութեամբ՝ խուսափեցաւ հարուածէն, և ետին դառնալով կուսարանի քիմին բերնին գաւազանի այն աստիճան սոսկալի հարուած մը իջեցուց, որ Կուսարանի դէմքին մորթը մէկ ականջէն մինչեւ միւսը ճեղքուեցաւ։

—Կօտտէ՛մ, ի՛նչ ծանր ձեռք ունին, կը պօռար ամերիկացին, որ ոտքի ելեր էր, և որուն մարմինը աւազակներուն տուած հարուածներուն տակ ճմլուած էր։

—Այս կառքը ձե՞րն է, հարցուց անոր ազատարարը, հոն կայնած կառքն և մարդիկը ցուցնելով.

—Այո՛, բայց սպասեցէք քիչ մը, հիմայ կը հրամայեմ որ առաջանան։

(Շարունակելի)